

5. NAUJOJI DIDŽIOJI MIGRACIJA

Pranašauti yra nepaprastai sunku, ypač kai į ateitį žiūrite pagarbiai.

Markas Tvenas

*Senajame ir Naujajame Testamentuose gausu istorijų ir palyginimų apie tai, kaip pirmagimiai, arba „išrinktieji“, neteko pastogės po tėvo stogu. Alkanas Ezavas pardavė savo pirmagimystės teisę broliui Jokūbui už dubenį lęšių troškinio. Mato evangelijoje Jėzus dangų lygina su vestuvių puota, kurią karalius paruošė savo sūnui. * Kai potencialūs svečiai grubiai atmetė karaliaus kvietimą, karalius pasiuntė savo tarnus su žodžiais: „Vestuvės surengtos, bet pakviestieji nebuvo verti. Todėl eikite į kelius ir kvieskite į vestuves visus, kuriuos rasite.“ ***

** „Dangaus karalystė panaši į karalių, kuris iškėlė savo sūnui vestuves.“ Mato 22:1. – Vertėjo pastaba.*

*** Mato 22:8. – Vertėjo pastaba.*

Kai Vakarų tautos pradėjo nykti, tuščia vieta Vakaruose ilgai neliko tuščia. Amerikoje tuštumą, kurią paliko keturiasdešimt milijonų vaikų, negimusių po Roe prieš Wade bylos, dėkingai užpildė imigrantai iš Azijos, Afrikos ir Lotynų Amerikos. Tie patys procesai vyksta ir Europoje.

Paanalizuokime JT statistiką apie Europos gyventojų skaičiaus mažėjimą. 2000 m. Europoje gyveno 494 milijonai žmonių nuo penkiolikos iki šešiasdešimt penkerių metų amžiaus. Iki 2050 m. šis skaičius sumažės iki 365 milijonų, tačiau vyresnių nei šešiasdešimt penkerių metų europiečių skaičius padidės nuo dabartinių 107 iki 172 milijonų. Per penkiasdešimt metų jaunų ir vidutinio amžiaus europiečių ir pagyvenusių bei senų žmonių santykis sumažės nuo penkių iki vieno ir dviejų su vienu. Europos socialiai saugios šalys jau dūsta nuo socialinių programų naštos, todėl neaišku, kas mokės už pagyvenusių žmonių sveikatos priežiūrą, socialinę paramą ir pensijas, ar kas rūpinsis pagyvenusiais žmonėmis prieglaudose ir globos centruose. Vaikų skaičiui mažėjant dar sparčiau nei darbingo amžiaus žmonių, kas pjaus veją, valys namus, plaus indus, gamins maistą ir patieks maistą Europos restoranuose? Iš kur atsiras reikiamos darbo jėgos? Darbingo amžiaus gyventojų skaičius sumažės 25 procentais, o pagyvenusių žmonių – 90 procentų – iš kur atsiras gydytojų ir slaugytojų, kurie tokiomis sąlygomis rūpinsis pagyvenusiais žmonėmis?

Iki 2050 m. trečdalis šių dienų europiečių bus vyresni nei šešiasdešimties metų. Jungtinėje Karalystėje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Italijoje ir Ispanijoje vienas iš dešimties žmonių bus vyresnis nei aštuoniasdešimties.³ Vidutinis europiečio amžius bus penkiasdešimt, devyneriais metais vyresnis nei japono, vyriausio gyvuojančio žmogaus Žemėje, vidutinis amžius. Buvęs izdo sekretorius Pete'as Petersonas savo knygoje „Pilkoji prieblanda: kaip ateinančios eros banga pakeis Ameriką ir pasaulį“ teigia:

„Per ateinančius trisdešimt metų, remiantis oficialiomis prognozėmis, daugumos išsivysčiusių šalių vyriausybės bus priverstos kasmet išleisti nuo 9 iki 16 procentų BVP savo piliečių senatvei. Tai lems mokesčių padidėjimą visose srityse – nuo 25 iki stulbinančių 40 procentų kiekvieno atlyginimo – net ir tose šalyse, kuriose bendri mokesčių tarifai dažnai jau viršija 40 procentų! Arba, jei esame įsipareigoję finansuoti deficitą, turėsime sunaudoti visas išsivysčiusio pasaulio santaupas.“⁴

Kitaip tariant, prasidės finansinis branduolinės žiemos atitikmuo. Jei Europa nori išsaugoti savo socialinės apsaugos tinklą, ji turi tris galimybes: rasti trilijonus dolerių naujų mokesčių; priversti moteris gimdyti dvigubai ir net tris kartus daugiau vaikų; kasmet priimti milijonus imigrantų iš kitų šalių. Kitaip tariant, Senasis žemynas susiduria su sunkiu pasirinkimu.

Tačiau, kaip pažymėjo JT Gyventojų skaičiaus agentūros atstovas Josephas Chami, „joks statistikas netikėtų, kad gimstamumo rodiklis gali būti atkurtas. Kiek laiko ir pastangų prireiktų įtikinti moterį susilaukti ketvertuko? Žmonės rūpinasi savo išvaizda, išsilavinimu, karjera...“⁵ Tuo tarpu gimstamumo rodiklis Europoje mažėja jau dešimtmečius. Be to, visose Europos šalyse, išskyrus musulmoniškąją Albaniją, šis rodiklis nukrito žemiau gyventojų skaičiaus mažėjimo lygio.

Tai ne sąmokslas; tai socialinio sutarimo ir pasirinkimo laisvės politikos rezultatas. Europos moterys nusprendė, kad nori vieno vaiko, daugiausia dviejų arba nė vieno, todėl kontracepcijos, sterilizacijos ir abortų pagalba jos visomis priemonėmis stengiasi išvengti nepageidaujamo nėštumo. Be to, jos savo troškimus ir troškimus laiko kažkuo daug reikšmingesniu nei statistika, apibūdinanti artėjančią Europos žlugimą.

Europai gresia „svarbus sprendimas“, – rašo Jonathanas Steele'as iš „The Guardian“. „Jei gyvenimo lygis nepablogės, ES šalys susidurs su 60 procentų

imigracijos padidėjimu, dėl kurio didės socialinė įtampa ir bus sutrikdyta trapi rasinė pusiausvyra regione, teigia dauguma ekspertų, tyrinėjusių Europos senėjimo problemą.“⁶

Masinė imigracija jau prasidėjo. 2000 m. JK priėmė 185 000 imigrantų – rekordinį skaičių.⁷ 1999 m. į Europos Sąjungą atvyko 500 000 nelegalių imigrantų – dešimt kartų daugiau nei 1993 m.⁸ 2001 m. gegužės mėn. „Washington Post“ pranešė:

„Vos prieš metus krovinių laivų, prikrautų žmonių (nuo 500 iki 1000 žmonių), užgrobimas buvo toks mažai tikėtinas, kad kiekvienas toks incidentas sukėlė pasipiktinimo audrą Europoje ir savaitę pateko į antraštes. Šiandien tokie užgrobimai tapo įprastu reiškiniu, vykstančiu beveik kasdien vandenyse tarp Turkijos, Graikijos, Italijos ir net Prancūzijos Rivjeros.“⁹ Jeano Raspailo romanas „Veidmainių stovykla“ (1972 m.) apie beviltiškų Trečiojo pasaulio imigrantų minių invaziją į Prancūziją – Europą, paralyžiuotą savo pačios retorikos apie brolybę, lygybę ir laisvę, bejėgę sustabdyti invazijos, – daugeliu atžvilgių pasirodė pranašiška. Istorija, priešingai nei įprastai, pradėjo atkartoti meną.

Europa, regis, nepajėgi sustabdyti imigracijos ir neleisti naujokams užimti darbo vietų, kurios atsilaisvina, karo kartai nykstant scenoje. Darbdaviai reikalauja darbo jėgos, o vyresnio amžiaus žmonės vis labiau to reikalauja. Milijonai žmonių iš Šiaurės Afrikos ir Artimųjų Rytų plūsta į Europą; šie žmonės atsineša arabų ir musulmonų kultūras, tradicijas ir tikėjimą, kurdami savo tėvynės kopijas Vakarų širdyje. Ar jie asimiliuos, ar liks autsaideriais, „nevirškinamais kąsneliais“ iš Afrikos ir arabų teritorijų krikščioniškoje erdvėje? Tereikia palyginti jų skaičių su europiečių skaičiumi – ir mes lengvai galėsime atsakyti į šį klausimą.

Portugalijos, Ispanijos, Prancūzijos, Italijos ir Graikijos gyventojų skaičius mažėja, tačiau kitoje jūros pusėje, Maroke, Alžyre, Tunise, Libijoje ir Egipte, gyventojų skaičiaus augimas per ateinančius dvidešimt penkerius metus sieks septyniasdešimt tris milijonus. 1982 m., kai šis autorius lankėsi Kaire, Egipto gyventojų skaičius buvo keturiasdešimt keturi milijonai; 1998 m. jis išaugo iki šešiasdešimt keturių milijonų. Tikimasi, kad iki 2026 m. Egipte gyvens devyniasdešimt šeši milijonai. Devyniolikto amžiuje Europa kolonizavo Afriką; dvidešimt pirmajame amžiuje Afrika kolonizuoja Europą. Kaip rašo

Amerikos įmonių instituto ekspertas Nicholas Eberstadt: „1995 m. Europos (įskaitant Rusiją) ir Afrikos gyventojų skaičius buvo panašus. Remiantis skaičiavimais, iki 2050 m. kiekvienam europiečiui teks daugiau nei trys afrikiečiai.“¹⁰ Tik AIDS epidemija šiuo metu apsaugo Europą nuo nesuskaičiuojamų afrikiečių užplūdimo.

Skirtingai nuo Amerikos, Europos tautos yra homogeniškos. Jų istorijose beveik nėra istorijų apie svetimšalių svetingumą ar imigrantų asimiliaciją. Todėl daugelio skirtingų odos spalvų, skirtingų tradicijų ir skirtingų tikėjimų žmonių atvykimas į Europą kelia rimtą susirūpinimą, ypač kai tai vyksta Europos valstybių byrėjimo fone. Nuo 1990 m. trys Europos šalys – SSRS, Čekoslovakija ir Jugoslavija – pasidalijo į dvidešimt vieną nepriklausomą valstybę. Dviejų naujų valstybių – Kosove ir Juodkalnijoje – atsiradimas taip pat yra visiškai įmanomas. Separatistiniai judėjimai stiprėja Rusijoje, Makedonijoje, Italijoje, Škotijoje, Velse, Bavarijoje, Korsikoje, Ispanijos Baskų krašte ir Švedijos Skonės regione. Belgijoje vėl išiplieskė nuo neatmenamų laikų kunkuliavęs kultūrinis ir kalbinis konfliktas tarp valonų ir flamandų.

„Europoje, kur prieš maždaug 40 000 metų šiose teritorijose apsigyveno vietiniai baltieji gyventojai, nebaltyjų dalies padidėjimas gali būti nesutinkamas su dideliu entuziazmu“, – sausai pastebėjo Londono laikraštis „The Guardian“ (2000 m. spalio mėn.).¹¹ Šios išvados teisingumą įrodo azijiečių ir baltųjų susidūrimai Oldmane ir Lidse. Visur atsiranda antiimigrantinių partijų – Jean-Marie Le Pen vadovaujamas Nacionalinis frontas (Prancūzija), Jörgo Haiderio Austrijos laisvoji partija, Christiano Blocherio Šveicarijos liaudies partija... Europą užliejus imigracijos bangoms iš islamo valstybių Šiaurės Afrikoje ir Artimųjų Rytų, taip pat iš Užsachario Afrikos, požiūris į imigrantus darosi vis nedraugiškesnis. Sekdamos mažesnių politinių partijų pavyzdžiu, didžiosios politinės partijos daro pareiškimus ir imasi atitinkamų veiksmų, o visos Europos patriotizmo banga stumia mažesnes partijas į sėkmės viršūnę.

Vokietijos krikščionių demokratų partijos lyderė Angela Merkel jau aktyviai naudoja vokiečių nerimą dėl islamo imigracijos. „Atrodo, kad idėja apie suvienytą Vokietiją kaip daugiatautę valstybę, turinčią beveik 80 milijonų gyventojų, iš kurių daugiau nei 7 milijonai yra imigrantai, poniai Merkel kelia nerimą“, – pastebėjo „The New York Times“. „Jokia kita Europos šalis negali pasigirti tokia didele imigrantų populiacija.“¹²

Ponia Merkel supykė JAV reikalavimas, kad Turkija prisijungtų prie ES, nes tai reikštų laisvą turkų judėjimą visoje Europoje. „Daugiau nei 75 procentai už Turkijos ribų gyvenančių turkų apsigyveno Vokietijoje“, – interviu žurnalui „Times“ sakė Merkel:

„Mes nereikalaujame, kad jie atsisakytų savo musulmoniško tikėjimo. Mes tiesiog sakome, kad Vokietija yra krikščioniška šalis, ir turkai turėtų tai suprasti... Reikalauti, kad Turkija būtų priimta į ES, yra didžiulė politinė klaida. Mes esame per daug skirtingi, mūsų požiūris į žmogaus teises yra visiškai kitoks. Pabandykite tik atidaryti krikščionių bažnyčią Stambule!“¹³

Europos šalys yra mažos, tankiai apgyvendintos ir neturi patirties būti „lydymosi katilais“. Todėl jų valdantysis elitas stebi augančią imigraciją daug budresni ir daug atsargiau nei amerikiečiai. Tačiau šios šalys ir šis elitas iš tikrųjų atsibudo per vėlai, kad iš esmės pakeistų gyventojų skaičiaus mažėjimą.

KATASTROFA“

Nė viena Europos šalis nėra tokioje katastrofiškoje situacijoje kaip Rusija. Tikimasi, kad iki 2050 m. šalies gyventojų skaičius sumažės nuo dabartinių 147 milijonų iki 114 milijonų. Rusai miršta, o Kinijos gyventojų skaičius, net ir laikantis griežtos vieno vaiko politikos, išaugs 250 milijonų. Ir jie neliks namuose. Kinijos vyrų jau dabar yra 40 milijonų daugiau nei santuokai tinkamų kinių moterų. Rusija turi pagrindo nerimauti: net ir po SSRS žlugimo Rusijos teritorija yra dvigubai didesnė nei Kinijos.

Trys ketvirtadaliai didžiulės Rusijos teritorijos yra į rytus nuo Uralo, o Tolimųjų Rytų platybėse gyvena tik 8 milijonai rusų – mažiau nei Čekijos Respublikos gyventojų. O į pietus nuo jų gyvena 1,25 milijardo kinų, ir tikimasi, kad šis skaičius netrukus išaugs dar 250 milijonų. Nedidelė saujelė rusų užima šiaurinę didžiausio Žemės žemyno pusę – plotą, didesnę už Jungtines Valstijas, kuriame gausu mineralų, naftos ir aukso. „Rusijos gyventojų skaičius mažėja tokiu greičiu, kokio taikos metu nebuvo nė karto išsivysčiusiai pramoninei valstybei“, – rašo britų žurnalistas Johnas O'Mahony.¹⁴ 2001 m. žiemą jis keliavo į Rusijos Tolimuosius Rytus ir Kamčiatką ir grįžo su niūria nevilties ir mirties istorija. Nuo komunistinės imperijos žlugimo Kamčiatkos sostinė jau prarado ketvirtadalį savo gyventojų. Kaimyniniuose regionuose civilizuotos visuomenės mirtis atrodo neišvengiama:

„Tačiau gyventojų trūkumas labiausiai juntamas Rusijos pakraščiuose; būtent ten jis labiausiai pastebimas. Turbūt baisiausias pavyzdys yra Čiukotka, tris kartus didesnė už Didžiąją Britaniją sausumos teritorija, kurioje gyventojų skaičius sumažėjo nuo 180 000 1990 m. iki 65 000 šiandien. Ekspertai apskaičiavo, kad per ateinančius penkerius metus šis skaičius sumažės iki 20 000, todėl regiono infrastruktūros išlaikyti neįmanoma.“¹⁵ Kinija ilgą laiką laikė Sibirą savo „prarasta teritorija“, atkirsta nuo Dangaus imperijos XIX amžiuje, kai silpną, revoliucijos nuniokotą Kiniją negailestingai apiplėšė Vakarų imperialistai. Taipingo sukilimo, nusinešusio dvidešimt penkių milijonų gyvybių, metu caro agentai atėmė iš Kinijos 350 000 kvadratinų mylių teritorijos į šiaurę nuo Amūro, tarp Usūrio upės ir jūros. Ši teritorija, dabar Primorskio kraštas, yra dvigubai didesnė už Kaliforniją ir ribojasi su Mandžiūrija. Vladivostokas, pagrindinis Rusijos uostas prie Japonijos jūros ir Ramiojo vandenyno laivyno bazė, buvo įkurtas 1860 m. žemėje, kuri anksčiau priklausė Kinijai. Po SSRS žlugimo Rusija grąžino teritorijas, kurias buvo užėmusi iš kirgizų, kazachų, uzbekų, tadžikų ir turkmėnų; Kinija šį grąžinimą laiko precedentu ir tikrai reikalaus „žalos atlyginimo“.

Pirmaisiais prezidento Nixono prezidentavimo mėnesiais 1969 m. rusai ir kinai kariavo prie Amūro ir Usūrio upių. Nepaisant dabartinių draugiškų Maskvos ir Pekino santykių, kinai nepamiršo. Dar nepasibaigus pirmajai šio amžiaus pusei, jie tikrai bandys susigrąžinti prarastas teritorijas; kinų naujakuriai jau keliai į Rusiją, kaip kadaise amerikiečiai apsigyveno šiauriniame Teksase, Meksikos valstijoje, kurią vėliau aneksavo Jungtinės Valstijos.

„Rusijos požiūris į kinus Tolimuosiuose Rytuose vis labiau paranojiškas“, – praneša „Financial Times“. „Praėjusiais metais Primorėje, Vladivostoko apylinkėse, į pietus nuo Chabarovsko, vykęs balsavimas parodė, kad 74 procentai gyventojų tikėjosi, jog Kinija greitai aneksuos šias teritorijas.“¹⁶

Kitos grėsmės Rusijai kyla iš buvusių sovietinių respublikų pietuose – Kazachstano, Uzbekistano, Tadžikistano, Kirgizijos ir Turkmėnistano. Prie to pridėkite Afganistano šalį, kur islamo ekstremistai siautėjo Sovietų imperijoje. Maskva siekia atkurti savo įtaką šiame regione, vadinamame „artimuoju užsieniu“, tačiau rusai istoriškai yra europiečiai ir stačiatikiai krikščionys, o Vidurinės Azijos tautos laikosi islamo ir piktinasi kolonizacijos bei priverstinės „komunizacijos“ laikotarpiais. Visiškai įmanoma, kad Rusija vėl nepasitrauks į pietus, aneksuodama buvusias sovietines respublikas, o islamo imigrantai plūdo į

pietus, galbūt remiami islamo kovotojų, užimdami dideles Rusijos dalis, tokias kaip Čečėnija. Rusijos sąjungininkė Kaukaze, krikščioniškoji Armėnija, jau seniai prisijungė prie „mirštančių tautų klubo“, kuriam priklauso Rusija, Latvija, Bulgarija ir Ispanija – šalys, kuriose gimstamumas mažiausias.

Iki 2025 m. Irano gyventojų skaičius prilygs Rusijos gyventojų skaičiui. Iraniečiai jau kišasi į buvusios sovietinės Azerbaidžano respublikos reikalus. Maskvos pasitraukimas iš Azijos atrodo toks pat neišvengiamas, kaip ir kinų bei islamo tautų skverbimasis į teritorijas, kurias kadaise užkariavo Rusijos carai ir komisariai. Kai buvo paskelbtos šalies gyventojų skaičiaus prognozės artimiausiai ateičiai, Rusijos mokslų akademija pasiūlė naują mokslinį terminą: „katastroika“.17 Mokslininkai supranta, kad demografija yra šalies likimas. Rusijos gyventojų skaičiui mažėjant, Vidurinės Azijos šalių gyventojų skaičius auga.

VIDURINĖ AZIJA (milijonai žmonių)

2000 _____ 2025

Afganistanas.....	22,7	44,9
Kazachstanas.....	16,2	17,7
Uzbekistanas.....	24,3	33,4
Kirgizija.....	4,7	6,1
Tadžikistanas.....	6,2	8,9
Turkmėnistanas.....	4,5	6,3

78,6 117,3

Šiandien šių šalių gyventojai sudaro pusę Rusijos gyventojų, o po dvidešimt penkerių metų santykis bus maždaug vienodas: rusai bus vyresni žmonės, o islamo tautos – jaunesnės ir gyvybingesnės.

XIX amžiuje didžiulė, galinga ir tankiai apgyvendinta Rusija užpuolė Osmanų imperiją – vadintą „Europos ligoniu“ – ir ją sutriuškino. Remiantis dabartinėmis

prognozėmis, iki 2050 m. Rusijos ir Turkijos gyventojų skaičius bus maždaug vienodas. O iki 2100 m. liks tik aštuoniasdešimt milijonų rusų. Kas tada taps „Europos ligoniu“? Kas bus plėšrūnas, o kas – grobis?

Tačiau, pasak Maskvos valstybinio universiteto Sociologijos katedros dekaną Anatolijaus Antonovo, krizė kils gerokai anksčiau: „Su šia dilema susiduria visos Europos tautos. Kodėl jaučiamės tokie laimingi neturėdami vaikų?“¹⁸ Antonovas per žiniasklaidą reikalauja, kad vyriausybė imtųsi veiksmų šeimos prestižui sustiprinti. Jei Rusijos vyrai ir moterys neskubės ištaisyti dabartinės padėties, anot Antonovo, gana tikėtina, kad kai kurie ekstremistai bandys užgrobti valdžią vardan Rusijos žmonių išlikimo. „Jei nesustabdysime gyventojų skaičiaus mažėjimo, – perspėja Antonovas, – susikursime fašistinę valstybę.“¹⁹

Jei Rusija pamirš pralaimėjimą Šaltajame kare ir susitaikys su savo supervalstybės statuso praradimu, Maskva pradės laikyti Ameriką savo natūralia sąjungininke, išsaugančia nacionalinį vientisumą ir nepriklausomybę. Ir amerikiečiai turi suprasti, kad bet kokio „civilizacijų susidūrimo“ atveju rusai atsidurs Vakarų gynybos fronto linijoje.

Kalbant apie Ukrainą, antrą pagal gyventojų skaičių buvusią sovietinę respubliką, JT prognozuoja 40 procentų gyventojų skaičiaus sumažėjimą, o tai reiškia, kad iki 2050 m. ukrainiečių skaičius sumažės nuo šiandieninių penkiasdešimties milijonų iki trisdešimties milijonų. Tai optimistinė prognozė, pagrįsta prielaida, kad gimstamumas smarkiai padidės – nuo 1,26 iki 1,70 vaikų vienai šeimai.

KAM SKAMBA VARPAS

Nuo XVI iki XX amžiaus didžiosios Europos tautos kolonizavo didžiąją pasaulio dalį. Nuo 1754 m., kai amerikiečiai kirto Alegenio kalnus, prancūzai ir ispanai buvo išvaryti iš Amerikos žemyno. Šio proceso metu būsimosios Jungtinės Valstijos absorbavo pusę Meksikos, išlikusius indėnus privertė į rezervatus, kirto Uolinius kalnus, pasiekė Ramųjį vandenyną ir išsilaipino Havajuose, Midvėjuje, Guame ir Filipinuose. Kitoje pasaulio pusėje rusai, vadovaujami Romanovų dinastijos, užgrobė teritorijas nuo Arkties iki Afganistano, nuo Prūsijos iki Ramiojo vandenyno ir netgi perėmė Aliaskos kontrolę iki pat Sitkos. Britų vadovaujami europiečiai įsiveržė į Afriką, kolonizavo Pietų ir Pietryčių Aziją ir įkūrė keletą enklavių beginklės Kinijos pakrantėje.

Dabar istorijos smagratis sukasi atvirkščiai. Didysis Vakarų atsitraukimas, prasidėjęs po Antrojo pasaulinio karo žlugus Europos imperijoms, šiame amžiuje pasiekė kulminaciją, Antrosios islamo bangos, apėmusios Senąjį pasaulį, ir Vidurinės Azijos bei Kinijos tautų noro susigrąžinti kadaise prarastas žemes fone. Iki 2050 m. Rusija praras didelę Sibiro dalį ir bus priversta trauktis iš Kaukazo. „Jei žemę nuplaus jūra“, – rašė poetas Johnas Donne'as, – „Europa bus mažesnė iš dviejų blogybių, tarsi ji būtų vienišas kyšulys; kitaip, nei jei ant jo stovėtų tavo draugo namas ar tavo paties... todėl neklausk, kam skambina varpas, nes jis skambina tau.“*

* „XVII meditacija.“ – Vertėjo pastaba

IRANAS IR PERSIJOS ĮLANKA

Prieš operaciją „Audra dykumoje“ šis autorius teigė Persijos įlankos karo beprasmybę: teigiau, kad Amerikos pergalė apkrautų mus imperinėmis pareigomis, kurios amerikiečiams nepatiktų. Kuveito emyratas yra gana nereikšminga valstybė; jis negali išgyventi be galingo globėjo. Tačiau amerikiečiai galiausiai pavargs ir grįš namo, palikdami Kuveitą Irako arba Irano malonėje. Viskas, ką galime padaryti, tai laikinai paremti Kuveitą. Ypač todėl, kad svarbiausias Irako regioninis konkurentas yra ne Kuveitas, o Iranas – šalis, kurios gyventojų skaičius tris kartus didesnis nei Irako.

Mano argumentai liko neišgirsti; Jungtinės Valstijos laimėjo karą – ir šiandien mano požiūris atrodo dar svarbesnis. Amerika laikosi „abipusio sulaikymo“ politikos tarp Irano ir Irako; bet paanalizuokime šių šalių gyventojų skaičiaus augimo prognozes per ateinančius dvidešimt penkerius metus.

PERSIJOS ĮLANKA (milijonai žmonių)

2000 - 2025

Irakas..... 23,1 41,0

Iranas..... 78,6 94,5

1990 m. Jungtinės Valstijos, vadovaujamos Ronaldo Reagano, gyrėsi turėdamos šešių šimtų laivų laivyną. Nuo Persijos įlankos karo laivų skaičius sumažėjo perpus, kaip ir Amerikos armijos bei oro pajėgų dydis. Iki 2010 m. JAV turės dviejų šimtų laivų laivyną. Pirmojo prezidento Busho suburta koalicija kovai su

Iraku žlugo; arabų valstybės ir europiečiai, išskyrus britus, mūsų nebepalaiko, o britų armija taip pat sumažinta perpus...

Generolo Schwarzkopfo armija galėjo įžengti į Bagdadą, pakarti Sadamą Sadamą ir įkurti Irake „MacArthuro režimą“. Tačiau, atsižvelgiant į dabartinę jėgų pusiausvyrą ir arabų bei europiečių nenorą vėl prie mūsų prisijungti, būtų naivu tikėtis, kad artimiausiu metu kils „Dykumos audra II“.

Iki 2025 m. Irane gyvens 94,5 mln. gyventojų – daugiau nei bet kurioje Europos šalyje, neskaičiuojant Rusijos. Iki to laiko atominė bomba žmonijai bus žinoma jau aštuoniasdešimt metų, o Iranas, kuris jau turi balistines raketas, beveik neabejotinai įsigis savo atominę bombą. Ir atminkite: nuo atominio amžiaus aušros nė viena branduolinį ginklą turinti valstybė nebuvo užpulta iš išorės ar įtraukta į didelio masto karinius veiksmus, nukreiptus prieš ją. Vienintelė branduolinė valstybė, kada nors užpulta, buvo Izraelis, kuris buvo bombarduojamas sovietų gamybos Irako SCUD raketomis...

Šiaurės korėjiečiai įrodė pasauliui, kad Jungtinės Valstijos yra pasirengusios išklausti bet ką, jei tik tas asmuo turi branduolinį ginklą...

EUROPA – GYVAS LAVONAS

Grižęs iš Vienos, kur buvo pasiūstas teirautis apie Vokietijos sąjungininkės Austrijos-Vengrijos imperijos būklę, užsienio reikalų ministras Bethmann-Hollweg sumurmėjo kaizeriui: „Valdove, mūsų sąjungininkas yra lavonas.“²⁰ Mes taip pat galime pasakyti tą patį šiandien. Kadaise didžios tautos, kurios praeities mūsų laukuose paaukojo šimtus milijonų savo kareivių, šiandieninės Europos valstybės turi armijas, kurios yra tik šiek tiek didesnės už policijos pajėgas. Balkanų karas 1990-aisiais atskleidė visišką europiečių bejėgiškumą. Bosnijoje britai ir prancūzai buvo priversti kreiptis pagalbos į Ameriką, kitaip jų kontingentai būtų likę serbų įkaitais.

Aljansai paprastai sudaromi su stipriomis valstybėmis. Kokia Amerika nauda iš aljanso su žemynu, kuris atsisako gintis ir kurio gyventojai pamažu nyksta? Išskyrus Turkiją ir Jungtinę Karalystę, visos Europos NATO valstybės narės jau seniai nebėra sąjungininkės, o veikiau priklausomos valstybės. Jos patyrė fiaską Vietname ir Persijos įlankos kare dalyvavo tik demonstratyviai. Už Europos ribų jų kareiviai tarnauja ne ką daugiau nei JT taikdariai Afrikoje. Atrodo, kad Europa nebepajėgi pakilti iš pelenų ir atkurti buvusios didybės bei galios. Naujai

suformuota Europos Sąjunga keleriems metams laidojama, kad būtų galima verbuoti šešiasdešimt tūkstančių vyrų į Europos greitojo reagavimo korpusą. O argumentai apie tai, kad „mes patys susitvarkėme“, tėra vaikų grasinimai pabėgti iš namų – grasinimai, kurie, kaip žinome, niekada nebūna įgyvendinami, nes mama draudžia vienam pereiti gatvę.

Europa prarado savo gyvybinę energiją. Vakarų tautos kadaise buvo pasirengusios paaukoti save dėl „savo tėvų pelenų ir savo tėvų dievų šventyklų“ (Macaulay). 21 Tačiau šiandieniniai europiečiai, daug turtingesni ir gausesni nei 1914 ir 1939 metais, net negalvoja apie auką. Be to, mus pasiekė „Europos liga“. Jungtinės Valstijos per išsilaipinimą Normandijoje neteko tūkstančių vyrų, bet apleido Somalį po to, kai aštuoniolika reindžerių pateko į spąstus ir žuvo. Kai ponas Clintonas įsakė bombarduoti Serbiją, jis tuo pačiu metu įsakė, kad lėktuvai nenusileistų žemiau nei penkiolika tūkstančių pėdų – pilotų gyvybėmis nebuvo galima rizikuoti. O JAV sausumos pajėgos, norėdamos išvengti nuostolių, visiškai nedalyvavo operacijose.

Europos aukso dienos jau praeityje. Didėjanti imigracija taip radikaliai keičia Senojo pasaulio etninę sudėtį, kad europiečiai anksčiau ar vėliau bus paralyžiuoti terorizmo grėsmės – todėl nevyks į Šiaurės Afriką, Artimuosius Rytus ar Persijos įlanką. Jie jau atsisakė prisijungti prie JAV sankcijų Iranui, Irakui ir Libijai. Europos šalių gyventojams tampant vis labiau „arabiškais“ ir „islamiškais“, paralyžius plis vis toliau. Beje, turėjome tai numatyti. Nuo 1850-ųjų iki Pirmojo pasaulinio karo Amerikos politika Britų imperijos atžvilgiu priklausė nuo airių, kurių balsai buvo labai svarbūs tokiose valstijose kaip Niujorkas.

Atsižvelgiant į mažėjantį gyventojų skaičių ir gimstamumą, Europa, visiškai natūralu, nerodo susidomėjimo siųsti dešimtis tūkstančių jaunų europiečių į karo zonas – nebent kiltų tiesioginė grėsmė jų pačių sienoms. Jei dabartinis gimstamumas išliks toks pat, iki 2100 m. Europos gyventojų skaičius bus mažesnis nei trečdalis dabartinio – ir visa tai todėl, kad Europa pasirinko *dolce vita**. **La dolce vita (italų k.). – Vertėjo pastaba.*

Tačiau jei europiečiai nesidomi savisauga, jei jie atsisako turėti vaikų net tam, kad išgelbėtų savo tautas nuo išnykimo, kodėl Amerika turėtų ginti Europą – ir kodėl, galbūt, mirti už Europą? Nebent tam, kad europiečiai galėtų toliau džiaugtis gyvenimu... Europa pasirinko savo likimą – vargu ar sąmoningai

individue lygmeniu, o gana nesąmoningai, tautų ir tautų lygmeniu. Europiečiai neketina ateityje egzistuoti kaip viena visuma, kaip didi ir kūrybinga tauta. Ką tada mes giname? Vakarų civilizaciją? Tačiau atsisakydami turėti vaikų, europiečiai sutiko su Vakarų civilizacijos išnykimu ir sunaikinimu iki XXII amžiaus pradžios...

GALUTINIS SENĖJIMO PROBLEMOS SPRENDIMAS

„Humanistų manifeste II“ (1973 m.) tūkstančiai Amerikos intelektualų paragino „pripažinti žmogaus teisę į orų mirtį, į eutanaziją ir į savižudybę“.22 Kaip visada, jie šiek tiek aplenkė savo laiką.

2000 m. lapkričio 28 d. Nyderlandų parlamento žemieji rūmai 104 balsais prieš 40 priėmė įstatymą, įteisinantį savižudybę su pagalba ir savanorišką eutanaziją – „pirmoji Europos šalis nuo nacistinės Vokietijos laikų“, kaip rašė Natas Hentoffas žurnale „Jewish World Review“, – „Olandija įteisino tiesioginį pacientų žudymą gydytojų“.23 Parlamentas pasekė Nyderlandų gydytojų pavyzdžiui, kurie dešimtmečius buvo praktikuojama slapta eutanazija. Pavyzdžiui, 1991 m. gravitacinis auditas atskleidė tokį faktą: „dauguma mirčių dėl eutanazijos Nyderlanduose jokių būdu negali būti vadinamos savanoriškomis.“24.

Pagal naująjį įstatymą vaikai nuo dvylikos iki penkiolikos metų privalo gauti tėvų sutikimą nusižudyti arba kreiptis medicininės pagalbos. Sulaukus šešiolikos metų, tėvų sutikimo nebereikia.25 Europos Taryba apkaltino Nyderlandus Europos žmogaus teisių deklaracijos pažeidimu, tačiau olandų gydytojai tęsė savo nusikalstamą veiklą ir tvirtai vedė savo šalį slidžiu Trečiojo Reicho šlaitu. Kaip praneša Rita Marker iš Tarptautinio centro prieš eutanaziją:

„Likus mėnesiui iki eutanazijos įstatymo svarstymo žemuosiuose rūmuose, olandų teismas nusprendė, kad dr. Philippas Sutorius nepažeidė medicinos etikos, padėdamas 86 metų Eduardui Brongersai nusižudyti. Brongersa nesirgo jokia rimta liga ir negulėjo mirties patale; jis tiesiog tvirtino, kad yra pavargęs nuo gyvenimo ir nebenori gyventi „beviltingo egzistavimo“.26 Jackas Kevorkianas iš savo kameros išreiškė susižavėjimą olandų sprendimu ir pareiškė, kad Amerika neatsiliks nuo olandų. Hemlockų draugija taip pat neabejoja, kad Jungtinės Valstijos netrukus paseks olandų nutiestu keliu. Draugijos prezidentė Faye Fish sakė: „Esame labai patenkinti. Žavimės tuo, ką olandai pasiekė per pastaruosius dvidešimt metų.“27 Tačiau Olandijos savanoriškos eutanazijos draugija mano,

kad naujasis įstatymas yra ydingas, nes jis neleidžia eutanazijos tiems, kurie tiesiog pavargo nuo gyvenimo. „Mes manome, kad jei žmogus yra senas, jei neturi šeimos ar artimųjų, jei jis tikrai kenčia nuo gyvenimo, jis gali ir turėtų atlikti eutanaziją“, – teigė draugijos atstovė.²⁸ Sveikatos apsaugos ministrė Ele Borst pritaria šiai nuomonei. Jos nuomone, pagyvenusiems žmonėms, kurie yra „sotūs“ gyvenimu, turėtų būti leista nusižudyti. „Aš visiškai nesu prieš šią procedūrą, jei ji gali būti organizuota taip, kad ji taptų prieinama tik tiems, kurie tikrai pavargo nuo gyvenimo.“²⁹ Jei pagyvenęs pacientas nori mirti, tęsė Ele Borst, jam turėtų būti duota tinkama tabletė.

2000 m. savo kalėdinėje kreipimesi į savo ganytojus popiežius Jonas Paulius II aiškiai turėjo omenyje Olandiją, kai paminėjo „grėsmingas besivystančios mirties kultūros šmėklas“:³⁰

„Šiandien negalime neprisiminti šešėlio, kuris grasina žmonėms nuo pirmųjų gyvenimo metų, ypač pavojingas kūdikystėje ir senatvėje. Mirties pagunda tampa tokia stipri, kad verčia mus numatyti savo pačių mirtį, tarsi būtume savo ar kitų žmonių gyvenimo šeimininkai.“³¹

Hentoffas pritaria popiežiui:

„Nacių okupacijos metu olandų gydytojai sukilo prieš mirties kultūrą ir atsisakė dalyvauti žudant pacientus ligoninėse. Tačiau dabartinė jų padėtis man primena 1933 m. spalio 17 d., kai „New York Times“ korespondentas iš Berlyno pranešė, kad Vokietijos teisingumo ministerija ketina leisti gydytojams „nutraukti nepagydomai sergančiųjų kančias jų prašymu ir visos žmonijos labui“.³²

Taip, atidus žvilgsnis į Europos demografinį ir etninį žemėlapi neįkvepia pasitikėjimo, kad popiežiaus sostas šiandien turi didelį europiečių palaikymą. Krikščionybė, kuri moko, kad gyvybė yra Dievo kūrinys... ir kad niekas neturi teisės atimti nekalto žmogaus gyvybės, šiandien Europoje nėra labai vertinama. Iki 2050 m. daugiau nei 10 procentų visų keturių didžiausių Europos šalių – Didžiosios Britanijos, Prancūzijos, Vokietijos ir Italijos – gyventojų bus vyresni nei aštuoniasdešimt metų. Ar Europos darbuotojai, susidūrę su mokesčių padidiniu siekiant užtikrinti šiems žmonėms „orią senatvę“, sutiks išlaikyti šią aštuoniasdešimties ir devyniasdešimties metų amžiaus žmonių grupę gyvą?

Belgijos universiteto atliktas tyrimas parodė, kad viena iš dešimties mirčių įvyksta dėl gydytojo klaidos – nuo mirtinos injekcijos (be paciento sutikimo)

arba dėl netinkamo gydymo.³³ Tačiau Ciuriche slaugos namuose leidžiama „savižudybė su pagalba“.³⁴ Europos kūdikių bumo kartos atstovai netrukus pamatys, kaip visuomenė, nepaklaususi jų nuomonės, juos sunaikins, kaip jie sunaikino abortų eros „negimusią kartą“... Kaip sakoma, kas pasitaiko, tas ir pasitaiko.

Po 1967 m. Niujorko riausių miesto juodaodis meras pajuokavo: „Nežinau, kur yra Amerika.“ „...eisiu, bet Niujarkas ten bus pirmas.“ Ten, kur šiandien juda Europa, rytoj neabejotinai atsidurs Amerika.

1984 m. Kolorado gubernatorius Dickas Lammas nustebino visuomenę susitikime su gydytojais pareikšdamas: „Turime mirti ir užleisti vietą tiems, kurie ateis po mūsų; kam mums reikia visų šių techninių gudrybių ir dirbtinių širdžių? Tegul mūsų vaikai ateina po mūsų ir kuria protingesnę visuomenę.“³⁵ Australijos bioetnologas Peteris Singeris šiuo metu dirba Prinstono universiteto biologijos katedroje. Jis viešai pareiškė, kad jei vaikas gimsta su tokiais sunkiais fiziniais defektais, kad tėvai ir gydytojai sutinka, jog jį lengviau nužudyti nei išgydyti, tai tokį vaiką reikia nužudyti, o tada porai reikia padėti pagimdyti sveiką kūdikį.³⁶ Singerio argumentai nėra be logikos. Jei pripažįstame tėvų teisę į abortą, nutraukti vaisiaus gyvybę per devynis mėnesius iki gimimo, tai kodėl turėtume atimti iš jų teisę nutraukti vaiko gyvybę tą pačią akimirką, kai vaisius išslysta iš gimdos?

Singerio požiūris tapo plačiai paplitęs; jis turėjo keletą gerai žinomų pirmtakų. Dar 1919 m. Margaret Sanger savo žurnalo „Birth Control“ puslapiuose ragino Ameriką: „Daugiau vaikų iš sveikų tėvų, mažiau iš netobulų.“³⁷ Ir netrukus amerikiečiai atsidūrė neišsakytoje konkurencijoje su vokiečiais, kas greičiau išplėtos Sanger idėją. 1920 m. dr. Alfredas Kochas, Freiburgo universiteto psichiatrijos profesorius, ir Karlas Bindingas, Leipzigo universiteto teisės profesorius, paskelbė straipsnį pavadinimu „Leidimas sunaikinti gyvenimui netinkamą gyvybę“. Šiame dokumente teigiama, kad gydytojai turi teisę padėti mirti nepagydomai sergantiems ir „tuštiems žmonių kiautams“ – tai yra protiškai atsilikusiems ir tiems, kurie patyrė sunkias galvos traumas bei psichikos sutrikimus.³⁸ Viešosios nuomonės apklausa parodė, kad trys iš keturių vokiečių tėvų pritarė gydytojų įsikišimui, siekiant nutraukti „protiškai atsilikusių“ vaikų gyvybes.³⁹ 1933 m. spalį „The New York Times“ citavo Hitlerio teisingumo ministrą, sakantį:

„Atsikratydami visuomenės šių žmonių, gydytojai galės nutraukti nepagydomai sergančiųjų kančias jų prašymu ir visos žmonijos labui.“⁴⁰ O sutaupytos lėšos bus naudingos tiems, „kurie yra ant senatvės slenksčio“.⁴¹ Visi esame susipažinę su šiuo išsisukinėjimu. Tai primena žodžius, kuriuos Walteris Percy įdėdą į tėvo Smitho lūpas knygoje „Thanatos sindromas“: „Ar žinote, kur veda mandagumas ir švelnumas? Jie veda į dujų kamerą.“⁴²

Pateisindami savo veiksmus, naciai galėjo pacituoti Churchillį, kuris „norėtų išnaikinti beprotybės prakeiksmą“, ir George'ą Bernardą Shaw, kuris tais pačiais 1933 metais pasakė: „Jei svajojame apie ypatingą civilizaciją, turime pašalinti žmones, kurie jai netinka.“⁴³ Argi tai ne vokiečių tautos fiurerio teiginys?

Vienas pirmųjų ir garsiausių „pagalbinės savižudybės“ atvejų yra Knauerio kūdikis. Mažo berniuko tėvas kreipėsi tiesiai į Hitlerį, prašydamas leidimo nužudyti savo sūnų – aklą nuo gimimo, protiškai atsilikusį, be vienos rankos ir vienos kojos. Hitleris perdavė šį prašymą savo gydytojui Karlui Brandtui; 1938 m. vyresnysis Knaueris gavo norimą leidimą.

Laikui bėgant „gailestingumo žudymo“ praktika Vokietijoje paplito. Recenzijoje apie „Mein Kampf“, kuri 1939 m. tapo mėnesio knyga, žurnalistė Dorothy Thompson kritikavo Hitlerį už viską, išskyrus vieną:

„Hitleris gana protingai rašo apie eugeniką. Viso pasaulio eugenikai sutinka su juo, kad žmonės, negalintys daugintis, turėtų būti sterilizuojami. Tačiau Vokietijos sterilizacijos įstatymai įtraukia ir paveldimus alkoholikus tarp tų, kuriems taikoma ši procedūra; šio proceso grožis yra tas, kad jei toks įstatymas būtų egzistavęs ikihitlerinėje Austrijoje, pats Hitleris niekada nebūtų gimęs (taip pat nebūtų gimęs Bethovenas ar Nietzsche). Kitaip tariant, Hitlerio eugenikos idėjos yra pagrįstos mokslu, nors, žinoma, jos paprastai nėra pagrįstos.“⁴⁴ Poetas W. B. Yeatsas antrino poniai Thompson: „Kadangi žemės ūkio ir pramonės pažanga grasina panaikinti paskutinę kliūtį nekontroliuojamam neišsilavinusių masių dauginimuisi... žmonių rasė negali daugintis tokiu skaičiumi, kokį gali kvailesni ir mažiau sveiki žmonės.“⁴⁵

Prasidėjus karui, Hitlerio eugenikos idėjos buvo įgyvendintos praktiškai. Fiureris įsakė nužudyti visus „netinkamus gyvenimui“ – kūdikius su apsigimimais ir išsigimimais, žmones, sergančius sunkiomis psichinėmis ligomis, ir „nenaudingus valgytojus“.⁴⁶ Pagal programą, kodiniu pavadinimu „4 akcija“, dešimtys tūkstančių žmonių buvo išnaikinti vyskupo Klemenso fon Galeno

akivaizdoje, kuris 1940 m. Miunsterio katedroje įnirtingai pamoksle apkaltino Hitlerį „nežmonišku žiaurumu“ ir paragino katalikus „nesiartinti prie jų (nacių), kad jie nesusiterštų savo nuodėmėmis ir Dievui nepatinkančiais darbais“.47

Nusivylęs Berlynas sustabdė programą, o paskui vėl ją atnaujino, šį kartą slapta. 4 akcijos veteranas Franzas Stanglas savo operacijas vykdė vietoje, vadinamoje Treblinka. Filme „Niurnbergo teismas“ (1960 m.) Montgomery Cliftas suvaidino puikų nacių eugenikos programos aukos vaidmenį, kuris taip sudomino Dorothy Thompson.

Tačiau nė vienas filmas nevaizdavo amerikiečių didvyrio Raymondo Ludlowo, kuris iš karo grįžo su Bronzine žvaigžde, Purpurine širdimi ir Karo belaisvio medaliu. Jaunystėje jis ne kartą bėgo iš namų, už ką galiausiai buvo priverstinai sterilizuotas pagal Virdžinijos įstatymus – vieną iš trisdešimt trijų valstijų, kurios priėmė priverstinės sterilizacijos įstatymus Margaret Sanger „negailestingo proto kontrolės“ laikotarpiu.48

Todėl kova tarp tų, kurie tiki žmogaus gyvybės šventumu, ir tų, kurie tiki, kad yra vertų ir nevertų gyvenimų, žmonijai toli gražu nėra naujiena. Ir atsižvelgiant į tai, kad ateities Europoje trečdalis gyventojų bus vyresni nei šešiasdešimt penkerių, o vienas iš dešimties – vyresnis nei aštuoniasdešimt, ir atsižvelgiant į tai, kad tarp šiandieninių bažnyčios narių vis rečiau pasitaiko fon Galeno ir Jono Pauliaus II vyskupų, šios kovos baigtį numatyti nėra taip sunku.

IZRAELIS IR ARTIMIEJI RYTAI49

Nepaisant augančio Izraelio gyventojų skaičiaus, bendra demografinė padėtis regione aiškiai parodo, kodėl tokie politikai kaip Yitzhakas Rabinas ir Ehudas Barakas teigia, kad neturi kito pasirinkimo, kaip tik iškeisti teritoriją į taiką.

Palestinų gimstamumas Izraelyje yra 4,5 vaiko vienai moteriai; Vakarų Krante – 5,5 vaiko vienai moteriai; Gazos Ruože – 6,6 vaiko vienai moteriai. Jei statistika (ir demografija) yra likimas, tai Izraelis išgyvena egzistencinę krizę, kurią galima įveikti tik okupuojant netoliese esančias teritorijas ir statant naujas gyvenvietes. Palyginkite skaičius:

IZRAELIS IR ARTIMIEJI RYTAI (milijonai žmonių)

2000 - 2025

Izraelis..... 6,2 8,3

Jordanija.....	6,7 12,1
Egiptas.....	68,5 95,6
Sirija.....	16,1 26,3
Libanas.....	3,3 4,4
Saudo Arabija.....	21,6 40,0

Per ateinančius dvidešimt penkerius metus Izraelio gyventojų skaičius (žydų ir arabų) išaugs 2,1 mln., o jo arabų kaimynų – 62,2 mln. Ir vis dar išlieka vadinamoji „Palestinos problema“. Per ateinančius dvidešimt penkerius metus pačiame Izraelyje bus 2 milijonai palestiniečių, 7 milijonai – Vakarų Krante ir Gazos Ruože, o Jordanijoje – 7 milijonai – tai yra 16 milijonų palestiniečių, gyvenančių greta 6 milijonų žydų. (Šešiasdešimt procentų Jordanijos gyventojų yra palestiniečiai.) Iki 2050 m. šie skaičiai išaugs atitinkamai iki 3 milijonų, 12 milijonų ir 10 milijonų, o tai reiškia, kad 25 milijonai palestiniečių gyvens kartu su 7 milijonais Izraelio žydų.

Žinoma, izraeliečiai šios ateities laukia su dideliu nerimu, tačiau tą patį jaučia ir Jordanijos karalius bei Saudo Arabijos šeichai. Jordanija yra viena skurdžiausių šalių Artimuosiuose Rytuose. Saudo Arabiją valdo karališkoji šeima, kurią milijonai jos piliečių laiko JAV marionetėmis ir kaltina islamo išdavyste.

Nė viena iš dvidešimt dviejų arabų šalių šiandien negali būti apibūdinta kaip tikrai demokratiška. Tačiau kuo demokratiškesnės jos pamažu tampa, tuo aštriau jų valdantysis elitas turi reaguoti į „arabų faktorių“. Tie, kurie tiki, kad demokratijos niekada nekovoja tarpusavyje, greičiausiai nusivils: demokratėjančios arabų monarchijos beveik neišvengiamai pradės kovoti tarpusavyje, kaip nutiko Teherane po šacho nuvertimo.

PRANAŠO SUGRĮŽIMAS

VII amžiaus pradžioje Viduržemio jūros pasaulis buvo krikščioniškas. Tačiau praėjus vos penkiasdešimčiai metų po Hidžros – pranašo Mahometo kelionės į Meką 632 m. – islamistų ordos užplūdo pietinę Viduržemio jūros pakrantę. VIII amžiaus pradžioje arabai ir berberai įveikė silpną vizigotų pasipriešinimą, užkariavo Ispaniją, kirto Pirėnus ir įsiveržė į Prancūziją, kur įvyko vienas didžiausių mūšių žmonijos istorijoje. Tūre Karolis Martelis, „Frankų plaktukas“, nugalėjo musulmonus, kurie buvo priversti trauktis už Pirėnų. „Krikščionybė

buvo išsaugota siaurame tarpuupyje, į pietus nuo Šatelio, už dienos žygio nuo Puatjė“, – rašė Hilaire'as Bellocas.⁵⁰ Išskyrus mažytę Astūrijos karalystę – būsimos Rekonkistos užuomazgą – islamas išplito visame Iberijos pusiasalyje ir dominavo jame šimtmečius. Tik 1492 m. „katalikų karaliai“ Ferdinandas ir Izabelė išvijo maurus iš Ispanijos.

Rytuose islamo invazija įvyko vėliau. Keturioliktame amžiuje Osmanų imperija įžengė į Balkanus ir nugalėjo serbus Kosovo mūšyje (1389 m.). 1453 m. krito Konstantinopolis. 1683 m. turkai stovėjo prie Vienos vartų, kur Lenkijos karaliui Janui Sobieskiui pavyko juos sustabdyti. Tačiau jie ir toliau kontroliavo didžiąją Balkanų pusiasalio dalį iki 1913 m.

Vakarų civilizacijos aktyvumo viršūnė buvo Pirmojo pasaulinio karo pabaiga. 1917 m. lapkritį, kai britų kariuomenė, vadovaujama Allenby, įžengė į Jeruzalę, Britanijos užsienio reikalų sekretorius Arthuras Balfouras pareiškė, kad „Jo Didenybė Karalius pritaria žydų valstybės įkūrimui Palestinoje“. Osmanų imperija galėjo tik sutikti; pagal Sykeso-Picot susitarimą Didžioji Britanija ir Prancūzija padalijo Palestiną į įtakos zonas. Po trijų dešimtmečių, gavus Didžiosios Britanijos palaiminimą ir Jungtinių Valstijų dominuojamų Jungtinių Tautų sankciją, arabų regione atsirado žydų valstybė. Vos po metų britai pasitraukė – iš Indijos, Palestinos, Jordanijos, Egipto, Irako ir Persijos įlankos – o netrukus pasekė ir prancūzai.

Islamo atgimimo ženklai šiandien lengvai matomi visur. Islamo separatistai aktyviai veikia Filipinuose. Indonezijoje musulmonų kariai kovoja su krikščionių separatistais. Nuo Palestinos iki Pakistano minios plojo Pentagono ir Pasaulio prekybos centro sunaikinimui. Talibano kontroliuojamas Afganistanas daugelį metų buvo Osamos bin Ladenų ir jo teroristų tinklo prieglobstis, taip pat tiekė „Pranašo karius“ buvusioms sovietinėms Vidurio Azijos ir Čėčėnijos respublikoms. 2001 m. kovo mėn. Talibano lyderis mula Muhammadas Omaras įsakė sunaikinti visus religinius atvaizdus ir statulas Afganistane, įskaitant garsiąją VII amžiaus Budos statulą Bamijane, pareikšdamas: „Šie stabai yra netikinčiųjų dievai.“⁵¹

„Hezbollah“ stumia Izraelį iš Libano ir kursto palestiniečius Vakarų Krante ir Gazos Ruože tęsti intifadą – šventąjį karą prieš žydus, kuriame svarbų vaidmenį atlieka „Hamas“. Turkijoje ir Alžyre 1990-aisiais vykę rinkimai atvedė į valdžią islamo režimus, kurie galiausiai buvo nuversti toli gražu ne demokratiniiais

metodais. Egipte musulmonų ekstremistai atnaujino koptų krikščionių persekiojimą ir žudymą. Dešimtyje šiaurinių Nigerijos provincijų dabar galioja „Korano teisė“.

Europoje krikščionių bendruomenės nyksta, bažnyčios tuštėja, o mečetės vis labiau pildosi. Vien Prancūzijoje šiandien gyvena penki milijonai musulmonų, o visoje Europos Sąjungoje – nuo dvylikos iki penkiolikos milijonų.⁵² Vokietijoje yra penkiolika tūkstančių mečečių.⁵³ Galima drąsiai teigti, kad islamas išstūmė judaizmą ir tapo antra pagal dydį religija Europoje. Esame tikros „islamo bangos“ liudininkai. 2000 m. pirmą kartą žmonijos istorijoje musulmonų skaičius viršijo katalikų skaičių!⁵⁴

„Islamizacijos“ ideologija nesugebėjo sukurti modernių valstybių Afganistane, Irane ir Sudane, kurios būtų pavyzdžiai kitoms musulmoniškoms šalims, tačiau islamas kaip religija nenukentėjo. Amerika, Europa ir Japonija lenkia kartas mokslo, technologijų, ekonomikos, pramonės gamybos, žemės ūkio, ginklų kūrimo ir gamybos bei demokratinių visuomenių srityse. Tačiau islamo pasaulis išsaugojo kai ką, kas buvo prarasta Vakaruose: norą turėti vaikų ir tęsti savo civilizaciją, kultūrą, šeimą ir tikėjimą. Šiandien beveik neįmanoma rasti Europos valstybės, kurios vietiniai gyventojai nemiršta, ir beveik neįmanoma rasti islamo šalies, kurios gyventojų skaičius kasdien neauga. Taip, Vakarai išmoko daug ko, apie ką islamas nieko nežino, bet islamas prisimena tai, ką Vakarai pamiršo: „Nėra kito pasaulio, išskyrus tą, kuris būtų sukurtas tikėjimu.“

IZRAELIS KAIP METAFORA

Kaip ir Panamos kanalo zona, Britų Rodezija ir Pietų Afrika, Izraelis šiandien gali būti metafora, simbolis, Vakarų civilizacijos mikrokosmosas.

1948 m. Nepriklausomybės kare Izraelis gerokai išplėtė savo sienas už JT nustatytą ribą, o 1967 m., pasinaudodamas neatsargiais Egipto prezidento Nasserio ir JT generalinio sekretoriaus U Thanto žodžiais, per šešias dienas užėmė Golano aukštumas iš Sirijos, atėmė iš arabų Rytų Jeruzalę, Senamiestį, Gazos Ruožą ir Vakarų Krantą, okupavo visą Sinajaus pusiasalį iki Sueco kanalo. 1982 m. izraeliečiai pasistūmėjo į Beiruto pakraščius ir išvijo palestiniečius.

Tačiau tuo metu „Ereco Izraelio“ atsitraukimas jau buvo prasidėjęs. 1973 m. egiptiečiai kirto Sueco kanalą ir atkūrė savo valdžią vakariniame Sinajaus pusiasalyje. Po penkerių metų jie susigrąžino visą pusiasalį. Devintajame ir

dešimtajame dešimtmečiuose islamo ekstremistai vedė partizaninį karą prieš Izraelį, priversdami Izraelį pasitraukti iš Libano, o palestiniečiai pradėjo intifadą, dėl kurios atsirado nauja Izraelio teritorinė taikos politika. 2000 m. ministras pirmininkas Barakas pasiūlė 99 procentus Golano aukštumų už taiką su Sirija ir 95 procentus Vakarų Kranto ir Gazos Ruožo bei Rytų Jeruzalės už taiką su nepriklausoma Palestina. Tačiau Sirijos prezidentas Assadas ir Palestinos lyderis Arafatas atmetė šiuos pasiūlymus.

Tačiau net jei arabai būtų sutikę su Izraelio sąlygomis, ar Izraelis galėtų būti tikras, kad tai buvo paskutinės teritorinės pretenzijos, kurias jo kaimynai pareikš žydų valstybei? Kodėl arabai, prariję tai, kas jiems buvo pažadėta, turėtų ilsėtis ant laurų – juk jų tikslas – visiškai sunaikinti „sionistų lizdą“ Artimuosiuose Rytuose? Izraeliečiai teigia siūlantys savo kaimynams teisingą taiką, tačiau arabai „jaučia silpnumą“ ir nenori derėtis su valstybe, kuri pasitraukė. Jei karas privertė Izraelį prašyti taikos, jie samprotauja, kodėl kitas karas neturėtų priversti izraeliečių pasiūlyti daugiau?

Arabų požiūriu, karas yra geriausias būdas pasiekti savo tikslus. 1973 m. Jom Kipuro karas lėmė Izraelio pasitraukimą iš Sinajaus pusiasalio. „Hezbollah“ džihadas išvijo izraeliečius iš Libano. Dvi intifados privertė Izraelį perleisti beveik visą Vakarų Krantą, Gazos Ruožą ir Rytų Jeruzalę. Kalbant apie Izraelio karinę galią, ji nepadėjo suvaldyti atsitraukimo labiau nei didžiulė Vakarų karinė persvara vilkino jo pasitraukimą. Ar dvidešimt tūkstančių Rusijos branduolinių galvučių galėjo užkirsti kelią Rytų Europos ir Sovietų imperijos pakraščių Kaukaze ir Centrinėje Azijoje praradimui?

Čia iškyla analogija su Vakaraais. Būtent daiktų prigimtyje yra tai, kad tautos ir civilizacijos kyla, auga, bręsta, tampa dominuojančiomis, tik tam, kad prarastų savo galią ir pasiūlytų lygybę tautoms, kurioms kadaise dominavo; Šis pasiūlymas paprastai priimamas, tačiau laikui bėgant anksčiau dominuojami žmonės taip pat pradeda augti ir bręsti... Ar mūsų tautų ir valstybių lygybės era yra tikroji istorijos pabaiga, ar tik laikinos paliaubos, fiktyvi taika, trumpalaikis susitarimas, perėjimo iš Vakarų dominavimo į dieną, kai Vakarai turės atiduoti duoklę naujam šeiminkui, metas? Anglų istorikas J. E. Fraundas kartą pastebėjo: „Jei dešimt vyrų taip karštai kažkuo tiki, kad yra pasirengę už tai paaukoti savo gyvybes, o dar dvidešimt taip karštai kažkuo tiki, kad yra pasirengę už tai balsuoti, dešimt parašys įstatymus už dvidešimt.“⁵⁵ O ką atskleidžia žvilgsnis į šiuolaikinę Ameriką, Aziją, Europą ar Artimuosius Rytus?

Kas šiandien rodo didesnę ryžtą mirti už savo įsitikinimus? Ar visos mūsų kalbos apie tautų lygybę tėra savęs apgaudinėjimas? Ar tai, kas vyksta šiandien, yra tik preliudija į atnaujintą kovą dėl valdžios žmonėms ir tautoms, kovą, kurią turtingi, bet nuskurdę ir mirštantys Vakarai, su savo nenoru karui, puoselėjamu XX amžiaus žudynių ir siaubų, yra pasmerkti pralaimėti? Kaip sakė Sofoklis, reikia palaukti iki vakaro, kad suprastum, kokia nuostabi buvo diena. Ar jau atėjo mūsų vakaras?

Karingumas, pasiaukojimas ir netolerancija – tai būdingi jaunos religijos ir bet kurio kito jaunos civilizacijos reiškinio bruožai. Pirmieji krikščionys, kurie verčiau ėjo į mirtį, nei garbino pagoniškas romėnų dievybes, galiausiai šias dievybes sutriuškino – niekas net neprisiminė tolerancijos. Reimso vyskupas Chlodvigas pareiškė krikštytis atvykusiam frankų karaliui: „Nulenk galvą! Sudegink, ką garbini, garbink, ką degini!“⁵⁶ O kur krikščioniškas nuolankumas ir tolerancija, Jūsų Gerb.? Protestantų monarchai ir katalikų karaliai nė nemirktelėdami degino eretikus arba sušaudė juos egzekucijos vietose, tokiose kaip Taiburno turgus Londone. Krikščionybė, užkariavusi pasaulį, nebuvo „baikšči“ religija, o krikščionių pamokslininkai savo atsivertėliams neįskiepijo visų religijų lygybės idėjos. Yra tik vienas tikras tikėjimas; visi kiti yra piktojo.

Šiandien iš krikščionių bažnyčių sakyklų aidi polifoninė rauda – krikščionybė atgailauja už savo praeities nuodėmes. „Mes buvome neteisūs lydėdami konkistadorus, neteisūs atversdami laukinius, neteisūs tarnaudami imperijai. Mes pripažįstame savo kaltę ir prašome atleidimo tų, prieš kuriuos nusidėjome mūsų tėvai ir mes patys.“

Galbūt atgaila atveria kelią į dangų, bet čia, žemėje, ji sukuria pragarą. Istorija moko, kad šuo, kuris verkia, yra spardomas. Kas prisijungs prie religijos, kurios kunigai dėvi skarmalus, barsto galvas pelenais ir atgailauja už praėjusių amžių nuodėmes? Ar tie, kurie nuo vaikystės mokėsi, kad krikščionys yra engėjai ir rasistai, bus patenkinti šiomis raudomis ir maldavimais? O gal jie sakys: „Šių krikščionių protėviai mus plėšė ir kankino, bet jų palikuonys yra paralyžiuoti kaltės ir nesipriešins rimtai. Kodėl gi neatimti iš jų to, ką užgrobė jų protėviai, o paskui ir visko kito?“

Ar nuodėmių pripažinimas ir atgaila už jas reiškia perėjimą į aukštesnę „etinį drebučius“? O gal tai tik dar vienas įrodymas, kad krikščionys prarado tikėjimą savo religijos tiesa ir pranašumu? Jei Vakarai tikisi ilgaamžiškumo, jie turi kuo

greičiau atgaivinti „karštą jaunystės dvasią“. Nes valstybės ir religijos yra suskirstytos į tuos, kurie valdo, ir tuos, kurie yra valdomi. Tariamose lygybės laikais yra tik ramybės, paliaubų, atokvėpio amžinoje kovoje laikotarpiai. „Homo homini lupus est“, – garsiai pareiškė romėnų komedijų rašytojas Plautas. Žmogus žmogui yra vilkas. O Tomas Hobbesas pridūrė: „Manau, kad bendras žmonijos troškimas yra neišsenkantis ir nenumaldomas valdžios troškimas, kurį išsekina tik mirtis.“⁵⁷

Izraelis yra moderni gausios valstybė, apsupta skurdžių kaimynų, visada pasiruošusių pareikšti kokią nors pretenziją. Vakarai yra moderni gausios civilizacija, apsupta skurdžių kaimynų, visada pasiruošusių pareikšti kokią nors pretenziją. Lygiai kaip Vakarų intelektualai be kompromisų kalba apie Vakarų „sunkų“ istorinį palikimą, taip ir Izraelio „postsionistiniai“ istorikai savo šalies praeitį vertina vien tik tamsiomis spalvomis. Ir kaip Vakarai tiki, kad visos tautos turėtų būti patenkintos tuo, ką turi, taip ir kai kurie Izraelio politikai mano, kad palestiniečiai yra gana patenkinti savo „bantustanais“ Gazos Ruožė ir Vakarų Krante. Bet kodėl jie turėtų? Jei kiekvienam rusui tektų dvidešimt kinų, o ne dešimt, kaip šiandien, argi Kinija nebandytų atgauti to, ką prarado, kai buvo silpna, o Rusija – stipri?

Izraelis susiduria su islamu – senoviniu tikėjimu, kurio išpažinėjai įpratę kovoti ir nori aukotis vardan Pranašo; o Jungtinės Valstijos turi dviejų tūkstančių kilometrų ilgio sieną su Meksika. Analogija galbūt nėra labai įtikinama, bet Amerika nebėra tokia, kokia buvo anksčiau. 1953 m. senas kareivis vardu Ike, visiškai be sentimentalumo, įsakė operacijai „Wetback“ išsiųsti visus nelegalius imigrantus iš Jungtinių Valstijų. Ar kas nors gali įsivaizduoti, kad ponas Bushas įsakė išsiųsti penkis ar dešimt milijonų nelegalių imigrantų iš Jungtinių Valstijų?

Kaip kartą pastebėjo Golda Meir, Izraelis neturėjo patikimesnio draugo nei Richardas Nixonas, kuris išgelbėjo žydų valstybę Jom Kipuro kare. Tačiau Richardas Nixonas, kurį prisimena šis autorius, nebuvo kurčias istorijos pamokoms. Jis sakydavo: „Politikas turi žvelgti toli į priekį“. San Klemente, po to, kai Nixonas pasikalbėjo telefonu su mūsų Izraelio draugu Yitzhaku Rabinu, su kuriuo susipažinome Jom Kipuro karo pabaigoje, Nixonui padėjus ragelį, mano žmona Shelley paklausė buvusio prezidento, kokios, jo manymu, yra Izraelio perspektyvos.

„Perspektyvos?“ – susimąstęs paklausė Nixonas. Jis ištiesė dešinę ranką nykščiu į viršų, kaip Romos imperatorius, skelbiantis nuosprendį gladiatoriumi, ir lėtai nuleido delną nykščiu žemyn. Neklausiau, ką jis mano apie Vakarų perspektyvas.

.....

**Turiu omenyje Dwightą Eisenhowerį. – Pastaba anksčiau.*

*** Meksikiečiai imigrantai buvo vadinami „šlapiaisiais“, nes sieną kirsdavo plaukdami arba brenddami per Rio Grandę. – Vertėjo pastaba*